

Beskrivelse af uddannelseselementet **Sundhedsfremme, forebyggelse og relationer**

Undervisningsår: 2025-2026

Ansvarlig: Anette Schrøder

Dansk titel: Sundhedsfremme, forebyggelse og relationer

Engelsk titel: Oral diagnostic, Health promotion and Relations

Undervisningssprog: Dansk

Placering: 2. semester

Fagtype: Obligatorisk

Antal ECTS: 10

Indhold

Formålet er, at den studerende udvikler professionelle kompetencer til at varetage sundhedsfremme, forebyggelse og sygdomskontrol af patienter med lav kompleksitet i en klinisk kontekst. Opmærksomheden rettes på det hele menneske, og den studerende vil få skabt en bevidsthed om egen rolle i team- og patientsamarbejdet.

Der arbejdes med målstyret pædagogik i en diagnostisk grundjournal. Der vil blive lagt vægt på deltagelse. Den studerende vil igennem forløbet arbejde med en SKT-patient og præsentere sine refleksioner over de tandplejefaglige/ odontologiske problemstillinger og de pædagogiske elementer i den konkrete patientjournal for dit hold. Den studerende får feedback på sin fremlæggelse.

Den studerende introduceres til Den Motiverende Samtale (DMS), og på forløbet 'Tandpleje 1', som også ligger på 2. semester, opnås konkret erfaring med at bruge DMS som en sundhedspædagogisk metode.

Opmærksomheden rettes på mødet og dynamikken mellem patienten og tandplejeren samt struktureret refleksion over mødet/ kontakten.

På forløbet bliver den studerende introduceret til fagene parodontologi og cariologi, og der lægges vægt på formidlingen af de to sygdommes betydning for menneskets (mund-) sundhed. Med udgangspunkt i mundhulens mikroflora og biofilm bliver du præsenteret for initial diagnostik og for kliniske tegn på inflammation.

Den studerende opnår konkret erfaring med optagelse af, analyse af samt formidling af en kostanamnese. Fokus vil både være på forebyggelse af tandsygdomme og sundhedsfremme på et holistisk niveau.

I forløbet vil den studerende blive introduceret til demokratiske kernebegreber inden for sundhedspædagogik.

Forløbet indeholder elementer fra fagene parodontologi, cariologi, ernæring og sundhed og sundhedspædagogik.

Progressionskrav: Introduktion og professionsdannelse skal være gennemført.

Målbeskrivelser

Efter endt uddannelseselement skal den studerende kunne:

Viden

- beskrive enkle klassiske læringsteorier
- redegøre for de pædagogiske elementer i en diagnostisk grundjournal
- beskrive egne tandplejefaglige værdier, som bringes ind i mødet med patienten
- beskrive en demokratisk sundhedspædagogisk tilgang til borgeren/ patienten i tandplejerprofessionen
- forklare ætiologien og biofilms betydning for gingivitis/ parodontitis og sygdomme i det hårde tandvæv (caries dentalis, erosio dentis) på et basalt niveau

- redegøre for de energigivende næringsstoffers sammensætning, forekomst og fordeling i forskellige fødevarer samt deres fordøjelse og absorption i kroppen
- redegøre for de officielle kostråd samt næringsstofanbefalinger både i forhold til de energigivende næringsstoffer, vitaminer og mineraler i forhold til sundhedsfremme
- redegøre for energistofskifte BMR og PAL.

Færdigheder

- anvende viden om målstyret pædagogik i en konkret patientsituation, hvor kompleksiteten er lav
- udføre den Motiverende Samtale (DMS) med en medstuderende
- (og i uddannelseselementet 'tandpleje 1' med en SKT-patient med lav kompleksitet)
- forklare egen rolle som tandplejer i patient- og teamsamarbejdet
- inddrage borgeren/ patienten i det sundhedsfremmende/ forebyggende arbejde i tandklinikken
- formidle viden om parodontologiens og cariologiens ætiologi til en patient med lav kompleksitet
- optage relevant kostanamnese i forhold til risiko for udvikling af tandsygdomme (caries og erosioner) og andre sygdomme i mundhulen (parodontitis og oral cancer).

Kompetencer

- udvælge en patientinddragende forebyggelses-/ sundhedsfremmende strategi for en SKT-patient med lav tandplejefaglig kompleksitet
- planlægge, udføre og evaluere en målrettet pædagogisk aktivitet med en SKT-patient på baggrund af de subjektive, objektive og diagnostiske fund i tandjournalen
- reflektere over egen rolle i relation til den enkelte patient og samarbejdet
- vurdere hvornår der tandplejefagligt er behov for et/ en kostinterview/ -analyse (samt udføre dette)
- tage stilling til om denne patient har brug for henvisning til kostvejleder/ diætist
- anvende den ernæringsfysiologiske viden ved kostvurdering og kostvejledning i forhold til både generel og oral sundhed.

Undervisningsmateriale

Obligatorisk

- Jensen, B. B. et al (2021) Forebyggende sundhedsarbejde. 7. udgave. Munksgaard
- Nørmark, S; Monrad, A (2006) Teoretisk pædagogik for tandplejerstuderende (PDF på Absalon)
- Halschou-Jensen K: Ernæring - hånden på hjertet. 2.udgave Munksgaard, København 2019
- Edwina Kidd, Ole Fejerskov: Cariologi Essentials of dental caries, 4. Udgave, 2016.
- Herbert F. Wolf: Thomas M. Hassell: (2006) Periodontology. Color Atlas of Dental Hygiene, Thieme.

Supplerende bøger

- Jørgensen, K (2019) Patientinddragelse – politik, profession og bruger. Samfundslitteratur.

Artikler/ kapitler:

- Illeris, K (2012) Læringsteoriens elementer. Roskilde Universitets Forlag s. 11-37
- Vedtofte, D. I (2009) Didaktik – tilrettelæggelse af undervisning. I: Pædagogik for sundhedsprofessionelle s. 69-87. Gads Forlag.

Enkeltelementer i litteraturlisten kan udskiftes, hvis en underviser finder mere egnede tekster.

Formelle krav: Forløbet skal være bestået inden andet studieår kan påbegyndes.

Fremmøde: Aflevering af case besvarelsen. Deltagelse i peerfeedback om egne SKT-patienter (pædagogiske øvelser på hold). Praktiske øvelser i Den Motiverende Samtale (DMS). Aflevering og godkendelse af kostinterview analyse.

Undervisningsform: Forelæsninger, holdundervisning med aktiv studenterdeltagelse, rollespil i forbindelse med udførelsen af Den Motiverende Samtale, og kostinterview og selvstudium.

Arbejdsbelastning

Kategori	Timer
Forelæsning	51
Holdundervisning	21
Praktiske øvelser	21
Teoretiske øvelser (selvstudie)	14
Forberedelse	172
Eksamen	1
I alt	280

Feedbackform: I forbindelse med undervisningen i pædagogik skal der afleveres pædagogiske refleksioner over en udleveret patientcase. Underviseren giver skriftlig feedback på denne besvarelse.

Til fremlæggelserne af de pædagogiske overvejelser hos egen SKT-patient, vil der blive brugt peer-feedback.

I forbindelse med øvelsen i Den Motiverende Samtale (DMS) vil den studerende modtage feedback fra en medstuderende, som har rollen som 'observatør'.

Til fremlæggelsen af sundhedspædagogiske kernebegreber vil en gruppe af medstuderende og underviseren give feedback på det teoretiske indhold. Der vil være mulighed for feedback på selve præsentationsdelen.

Eksamen

Indstillingsbetingelser: Aktiv deltagelse i den planlagte undervisning.

Prøveform: Struktureret gruppearbejde med en skriftlig hjemmeopgave efterfulgt af 30 min. mundtlig gruppe prøve. Gruppe størrelsen er på 5 studerende og sammensættes af den uddannelseselementansvarlige

Prøveformsdetaljer inkl. bedømmelsesgrundlag: Skriftlige gruppe aflevering på maksimalt 15 sider efterfulgt af et 5 minutters mundtligt oplæg pr studerende med efterfølgende 25 minutters diskussion med censor og eksaminator efterfulgt af 10 minutters votering.

Den skriftlige aflevering, det mundtlige oplæg og den mundtlige eksamen danner baggrund for den individuelle samlede karakter.

For formalia til gruppearbejdet og for den skriftlige aflevering – se dokumentet: 'Prøvebeskrivelse og formalia for 2. semester uddannelseselementforløbet: Sundhedsfremme, forebyggelse og relationer', som er tilgængelig ved semesterstart.

Hjælpemidler: Alle

Bedømmelsesform: 7-trins-skala

Censurform: Intern censur

Reeksamen: Prøveformen ved reeksamen svarer til elementets ordinære prøveform.

Kriterier for bedømmelse

For at opnå karakteren 12 skal den studerende kunne:

Viden

- beskrive enkle klassiske læringsteorier
- redegøre for de pædagogiske elementer i en diagnostisk grundjournal

- beskrive egne tandplejefaglige værdier, som bringes ind i mødet med patienten
- beskrive en demokratisk sundhedspædagogisk tilgang til borgeren/ patienten i tandplejerprofessionen
- forklare ætiologien og biofilms betydning for gingivitis/ parodontitis og sygdomme i det hårde tandvæv (caries dentalis, erosio dentis) på et basalt niveau
- redegøre for de energigivende næringsstoffers sammensætning, forekomst og fordeling i forskellige fødevarer samt deres fordøjelse og absorption i kroppen
- redegøre for de officielle kostråd samt næringsstofanbefalinger både i forhold til de energigivende næringsstoffer, vitaminer og mineraler i forhold til sundhedsfremme
- redegøre for energistofskifte BMR og PAL.

Færdigheder

- anvende viden om målstyret pædagogik i en konkret patientsituation, hvor kompleksiteten er lav
- udføre den Motiverende Samtale (DMS) med en medstuderende
- (og i uddannelseselementet 'tandpleje 1' med en SKT-patient med lav kompleksitet)
- forklare egen rolle som tandplejer i patient- og teamsamarbejdet
- inddrage borgeren/ patienten i det sundhedsfremmende/ forebyggende arbejde i tandklinikken
- formidle viden om parodontologiens og cariologiens ætiologi til en patient med lav kompleksitet
- optage relevant kostanamnese i forhold til risiko for udvikling af tandsygdomme (caries og erosioner) og andre sygdomme i mundhulen (parodontitis og oral cancer).

Kompetencer

- udvælge en patientinddragende forebyggelses-/ sundhedsfremmende strategi for en SKT-patient med lav tandplejefaglig kompleksitet
- planlægge, udføre og evaluere en målrettet pædagogisk aktivitet med en SKT-patient på baggrund af de subjektive, objektive og diagnostiske fund i tandjournalen
- reflektere over egen rolle i relation til den enkelte patient og samarbejdet
- vurdere hvornår der tandplejefagligt er behov for et/ en kostinterview/ -analyse (samt udføre dette)
- tage stilling til om denne patient har brug for henvisning til kostvejleder/ diætist
- anvende den ernæringsfysiologiske viden ved kostvurdering og kostvejledning i forhold til både generel og oral sundhed.